

Abstrakt

Cílem této práce je analýza pojetí svobody umělecké tvorby a uměleckého projevu v právu Evropské unie, zejména její vyjádření v primárním právu a v judikatuře Soudního dvora EU (ESD). Jelikož je interpretace základních lidských práv a svobod v právu EU do značné míry založena na ústavních tradicích členských států a na koncepci těchto práv v rámci systému Rady Evropy, věnuje se tato práce rovněž postavení svobody uměleckého projevu v ústavách členských států a v evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod (EÚLP), interpretované Evropským soudem pro lidská práva (ESLP). Zatímco judikatura ESD k tomuto tématu je velmi fragmentární, judikatura ESLP, kterou bere ESD systematicky v potaz, je rozsáhlejší a umožňuje zkoumat teoretické pojetí problematiky svobody uměleckého projevu v evropském prostoru a vývoj tohoto pojetí v čase.

Základní metodou zkoumání této problematiky je studium relevantních právních pramenů, judikatury ESD a ESLP, Ústavního soudu ČR i zahraničních soudů a české i zahraniční sekundární literatury a komparace těchto zdrojů.

Práce sestává z pěti kapitol. První kapitola se zabývá problémem definice samotného objektu svobody uměleckého projevu, tedy vymezením, co je umění. Za tímto účelem jsou analyzovány mimoprávní texty teoretiků umění a estetiky.

Druhá kapitola pojednává o ochraně lidských práv v EU a je rozdělena do dvou podkapitol. Podkapitola 2.1 se věnuje vývoji postavení lidských práv v komunitárním právu před přijetím Listiny základních práv EU a podkapitola 2.2 jejich postavení v Listině základních práv EU, která je od účinnosti Lisabonské smlouvy součástí primárních pramenů evropského práva. Podkapitola 2.2 se dále dělí do dvou oddílů, věnovaných jednak charakteristice Listiny základních práv EU s důrazem na svobodu uměleckého projevu, jednak vztahu Listiny základních práv EU k EÚLP.

Třetí kapitola analyzuje svobodu projevu a svobodu umělecké tvorby v právu EU jako celku, včetně judikatury ESD/SDEU.

Čtvrtá kapitola zkoumá otázku ústavních tradic členských států EU, tedy jednoho ze zdrojů koncepce lidských práv v právu EU. Její součástí je podkapitola věnovaná ochraně svobody uměleckého projevu v těchto ústavních systémech.

Pátá kapitola se soustředí na svobodu uměleckého projevu v EÚLP a v judikatuře ESLP. Dělí se na dvě podkapitoly. Podkapitola 5.1 popisuje výklad čl. 10 EÚLP v podání ESLP. Podkapitola 5.2 se soustředí na tu část této judikatury, která se bezprostředně týká umění. Je členěna

do čtyř oddílů odpovídajících jednotlivým zájmům chráněným právem, s nimiž je svoboda uměleckého projevu nejčastěji v konfliktu.

Závěr práce shrnuje výsledek analýzy relevantních pramenů. Zejména konstatuje, že judikatura ESLP ke svobodě uměleckého projevu je z hlediska pojetí této svobody v právu EU pro právo EU nedostatečným zdrojem, ačkoliv je na ni odkazováno ve Vysvětleních k Listině základních práv EU i v judikatuře ESD. Svoboda uměleckého projevu je v právních rádech členských států koncipována jako významná kategorie svobody projevu a i právo EU deklaruje ochranu svobody umění. Z tohoto důvodu lze uzavřít, že částečně nekonzistentní a často restriktivní judikatura ESLP týkající se této svobody by měla být ESD při jeho rozhodovací činnosti pečlivě posuzována.